

ЈУ Основна школа „Петар Кочић“
Приједор

Огледни час:

**ИЛУСТРАЦИЈА ИНТЕГРАЦИЈЕ ИНФОРМАТИЧКИХ И
ЈЕЗИЧКО-КОМУНИКАЦИЈСКИХ КОМПЕТЕНЦИЈА У
НАСТАВИ ПРИРОДЕ И ДРУШТВА**

Приједор, 13.12.2013.године

Наставник разредне наставе

Весна Зекановић

ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП ПОЈМУ „КОМПЕТЕНЦИЈА“ И ЊЕНОМ ЗНАЧАЈУ УВОЂЕЊА У НАСТАВУ

Интеграција десет кључних компетенција у НШП нижих разреда основне школе

(прва и друга тријада)

Стручно усавршавање –

Европско вијеће је у Лисабону 2000.године предвидјело потребу за флексибилнијим образовањем које може ићи укорак са новим изазовима друштва у смислу усвајања нових знања и опстанку на тржишту рада. Такав флексибилни образовни систем који се темељи на учењу и поучавању, представља интеграцију приступа базираног на кључним компетенцијама и животним вјештинама. Примјењује се од најранијег узраста и траје током цијелог живота.

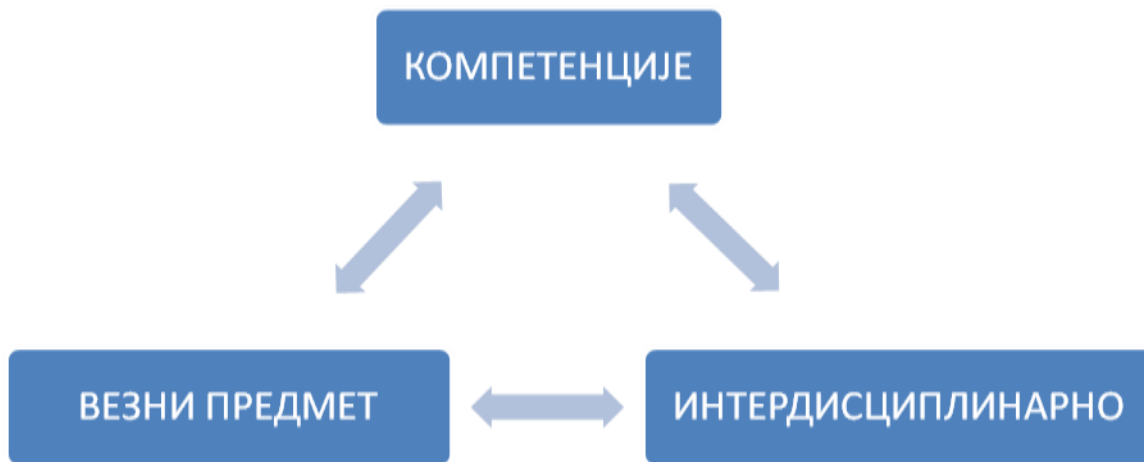
ШТА СУ ТО КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ?

Кључне компетенције тумачимо као МУЛТИФУНКЦИОНАЛНИ ПАКЕТ ЗНАЊА, ВЈЕШТИНА И СТАВОВА који су свима потребни за лично остварње и развој, инклузију и запошљавање. Процес глобализације, брзе промјене у друштву, као и појављивање нових технологија, обавезују нас да стално развијамо своје компетенције како би могли одговорити на потребе и изазове тржишта рада. До недавно, компетенције смо користили као синоним за способност, али то је погрешно јер тада компетенцију сводимо само на ВЈЕШТИНУ обављања неког посла, док занемарујемо адекватно теоријско знање и разумијевање као и продубљивање тих знања.

У скорије вријеме, компетенцију посматрамо кроз њена три аспекта: ЗНАЊА, ВЈЕШТИНЕ И СТАВОВИ.

Првобитно, европска комисија је мапирала осам кључних компетенција док је та листа у БиХ проширена са још двије па листа од десет кључних компетенција изгледа овако:

1. ЛЕЗИЧКО-КОМУНИКАЦИЈСКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ НА МАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ;
2. ЛЕЗИЧКО-КОМУНИКАЦИЈСКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ НА СТРАНОМ ЈЕЗИКУ;
3. МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ У НАУЦИ И ТЕХНОЛОГИЈИ;
4. ИНФОРМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ;
5. КОМПЕТЕНЦИЈА “УЧИТИ КАКО СЕ УЧИ”;
6. ИНТЕРПЕРСОНАЛНЕ (СОЦИЈАЛНЕ) И ГРАЂАНСКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ;
7. САМОИНИЦИЈАТИВА И ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ;
8. КУЛТУРНА СВИЈЕСТ И КУЛТУРНО ИЗРАЖАВАЊЕ;
9. КРЕАТИВНО-ПРОДУКТИВНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ;
10. ТЈЕЛЕСНО ЗДРАВСТВЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ.

Неке од ових компетенција имају свој везни предмет у којем могу наћи своје дубље теоријске и практичне основе, нпр. језичку компетенцију првенствено развијамо на часовима језика, ту има своје почетке да би се могла развијати и у другим наставним предметима и активностима.

Математичке компетенције имају своје полазиште у настави математике, информатичка компетенција на часовима информатике, социјално-грађанске компетенције на часовима демократије...

Неке компетенције немају свој везни предмет него се развијају интердисциплинарно, кроз све наставне предмете, као нпр. компетенција „учити како се учи“, самоиницијатива, предузетничке компетенције, креативно-продуктивне итд.

1. **ЈЕЗИЧКО-КОМУНИКАЦИЈСКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ НА МАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ**
 подразумевају оспособљавање појединца да слуша, говори, чита и пише у различитим контекстима (образовање, посао, вријеме за одмор...) Везни предмет је матерњи језик али ову компетенцију развијамо и кроз све остале предмете (природу и друштво, ликовну и музичку културу, историју...)
2. **ЈЕЗИЧКО-КОМУНИКАЦИЈСКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ НА СТРАНОМ ЈЕЗИКУ** се као и језичке компетенције на матерњем језику односе на способност разумијевања, изражавања и тумачења мисли, осјећаја и чињеница усменим и писменим путем у складу са жељама и потребама појединца.
3. **МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ У НАУЦИ И ТЕХНОЛОГИЈИ**
 Математичка писменост је способност коришћења четири основне математичке операције (сабирање, одузимање, множење и дијељење), писмено и усмено да би се ријешили задаци у свакодневним ситуацијама нпр. колико новца потрошити, колико квадрата плочица купити за купатило, колико нас кошта опремање дјетета у школу...)
 Научна писменост се односи на способност кориштења различитих знања и методологије како би се објаснио свијет природе (временске промјене, магнетизам, електрицитет...) , а способност у технологији је примјена тих знања и методологије како би се модификовала природна средина у складу са људским жељама и потребама (производња противградних ракета, добијање брашна од соје, рециклажа...)

4. **ИНФОРМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ** подразумева употребу електронских медија за посао, одмор и комуникацију. Појединац треба да буде способан пронаћи информације, процијенити их, похранити, размијенити те комуницирати и умрежавати се.
5. **КОМПЕТЕНЦИЈА „УЧИТИ КАКО СЕ УЧИ“** представља способност организовања и управљања учењем и временом индивидуално или у групама у циљу рјешавања задатака, прикупљања знања и вјештина те њихова примјена у различитим контекстима (кућа, посао, школа, обуке...). Ова компетенција јако доприноси управљању личном и професионалном путањом и каријером.
6. **ИНТЕРПЕРСОНАЛНЕ (СОЦИЈАЛНЕ) И ГРАЂАНСКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ**
Интерперсоналне компетенције обухватају све облике понашања којима појединац треба овладати како би могао да на ефикасан и конструктиван начин учествује у социјалном животу те да рјешава конфликте гдје је то потребно.
Грађанске компетенције се могу описати као скуп знања, вјештина и ставова који појединцу омогућавају активно учешће у друштвеном животу.
7. **САМОИНИЦИЈАТИВА И ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ** обухватају тенденције појединца да сам покрене неку промјену или способност да се упозна, подржи и прилагоди иновацијама које су изазвали неки други фактори. Предузетништво подразумева одговорност, развој стратешке визије, постављање и испуњавање циљева те мотивисаност за успјех.
8. **КУЛТУРНА СВИЈЕСТ И КУЛТУРНО ИЗРАЖАВАЊЕ** представља цијењење важности креативног изражавања идеја, искустава и емоција кроз музику, покрет, књижевност, ликовно стваралаштво и сл.
9. **КРЕАТИВНО-ПРОДУКТИВНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ** представљају продукцију идеја и производа који су оригинални и вриједни те омогућавају рјешење неког проблема у школи, на послу, у друштвеној заједници...
10. **ТЈЕЛЕСНО-ЗДРАВСТВЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ** се односе на прихватање и промовисање здравог начина живота и прехранбених навика које ће појединцу омогућити квалитетан и здрав живот као и на формирање позитивне слике о себи.

Размишљајући о овом новом концепту у основној школи, морамо имати на уму три елемента:

1. **УЈЕДИЊАВАЊЕ ПОЗНАТИХ И СРОДНИХ ОБЛИКА НАСТАВЕ** (учење и поучавање, откривање, истраживање, експериментисање...)
2. **ПРОЖИМАЊЕ НАСТАВНИХ САДРЖАЈА** (хоризонтално планирање, успостављање корелације између наставних предмета и активности, нпр. у четвртном разреду учимо глаголска времена из српског језика, временске прилике, временску прогнозу и извјештај из природе и друштва те пјевање пјесама у вези са природним појавама (Маглица се пољем повијала, Киша пада, Ми идемо преко поља...из музичке културе.
3. **УСПОСТАВЉАЊЕ ОДНОСА: ШКОЛА - ЗАЈЕДНИЦА** јер нам је основни циљ оспособити ученика за реалне ситуације, стварни живот.

ШТА ЗНАЧИ УСПЈЕШНА ИНТЕГРАЦИЈА?

УСПЈЕШНА ИНТЕГРАЦИЈА ЈЕ ПОСТИГНУТА НА ОНОМ ЧАСУ ГДЈЕ ЈЕ РАЗВИЈЕН УЧЕНИКОВ ИНТЕРЕС ЗА ПРЕДМЕТ, КРЕАТИВНОСТ, ПРИМЈЕНА НАУЧЕНИХ ЗНАЊА И СТЕЧЕНИХ ВЈЕШТИНА ИЗ НАСТАВЕ ДРУГИХ ПРЕДМЕТА.

Интеграцијом наставних садржаја на часу постижемо одличну мотивисаност ученика за рад. Ученици су сигурнији у себе и имају већу могућност да добију бољу оцјену. Повезују научене садржаје о прошлости, садашњости и будућности са појмовима временског извјештаја који је у прошлом или садашњем времену, те јасније схватају појам прогнозе као предвиђања догађаја који ће се десити у будућности. Уче да планирају своје активности у зависности од спољних фактора, у нашем случају од временске прогнозе. Читањем питања и одговора, рјешавањем и илустрацијом загонетки, богате свој рјечник, дају јасне и прецизне усмене и писмене одговоре, читају са разумијевањем, размишљају, откривају рјешења, глуме, уче како да презентују научени садржај.

Користећи информатичку технологију и образовне софтвере као једну од новина са којом се ученици тек сада упознавају, а имајући у виду да немају информатику као обавезни предмет у школи, ученици су додатно мотивисани и развијају самопоуздање. Отворени су за усвајање нових знања, користе рачунар и интернет за рјешавање школских задатака, прикупљају информације, процјењују их, размјењују и користе. На овај начин ученици се упућују у практичан рад и информатичко образовање које ће им бити неопходно у будућем школовању и животу.

Наставник разредне наставе
Весна Зекановић

НАСТАВНА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:	Природа и друштво
НАСТАВНА ТЕМА:	Завичај и Република Српска
ДАТУМ:	13.12.2013.године
НАСТАВНИК:	Весна Зекановић
РАЗРЕД И ОДЈЕЉЕЊЕ:	IV-4
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА:	Временске прилике
ТИП ЧАСА:	утврђивање
НАСТАВНИ ОБЛИЦИ:	индивидуални, групни, фронтални
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ:	драматизација, илустративно-демонстративна, дијалогска, стваралачка
ИНОВАТИВНИ МОДЕЛ РАДА:	Илустрација интеграције информатичких и језичко-комуникацијских компетенција у настави природе и друштва
НАСТАВНА СРЕДСТВА:	Видео бим, електронска табла, „СМРС“-ученички рачунари, даљинске управљачке јединице (тастатура, миш), наставнички рачунар, картице са загонеткама, листићи са упутама за израду постављених задатака, апликације (коверте) временских појава за идентификацију група ученика, картице за игру „Ланац знања“, зидни календар природе са апликацијама
ИЗВОРИ ЗНАЊА:	Уџбеник „Природа и друштво“ за четврти разред, ауторски текст
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:	Стећи знање о одликама временских прилика и појава; уочити утицај временских прилика на живот и рад људи; Развијати сарадњу и колегијалност; подстицати ученике на одговорно понашање према себи и окружењу у којем се налазе; развијати еколошку свијест; Оспособљавати ученике за самостално учење и стицање знања; повезивати садржаје природе и друштва са српским језиком, ликовном и музичком културом и информатиком; учествовати у комуникацији кроз различите активности; повезивати постојеће и новостечено знање из различитих области; развијати машту, креативност и радозналост.
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ:	Ученик ће знати да објасни временске прилике (температура, падавине, вјетрови, суша); знаће да објасни прогнозу времена и елементарне непогоде као и начин одбране од њих.

ИНДИКАТОРИ:

1. ЗНАЊЕ

Ученик објашњава временске прилике; оријентише се на нијемој карти БиХ, односно РС, те одређује положај већих градова на нијемој карти; објашњава разлику између временске прогнозе и временског извјештаја; симболички представља временске појаве; Користи Paint, Word, PowerPoint и „1:1 eLearning“ у настави.

2. ВЈЕШТИНЕ:

Самостално прави временску карту на основу датих података; на основу креиране временске карте говори временску прогнозу; уочава утицај временских прилика на живот и рад људи; правилно планира активности у зависности од временске прогнозе; користи одређене програме на рачунару за израду постављених задатака.

3. СТАВОВИ:

Показује одговорност за личне поступке и интерес за очување животне средине; одговорно се односи према школској имовини - наставним средствима; показује спремност за коришћење информатичке и комуникацијске технологије као алата за рјешавање задатака.

ПРИПРЕМА НАСТАВНИКА: Активности које су претходиле реализацији часа су: осмишљавање драмског текста „Временска прогноза“ и вјежбе сценске импровизације на часовима драмске секције, израда сликовних слајдова о временским појавама, припрема картица са питањима и одговорима за игру Ланац знања“, припремање задатака и снимање на ученичке лап-топове, припремање теста за провјеру знања у „MythWare“ софтверу, припрема зидног „календара природе“, проучавање садржаја на интернету, проучавање стручне литературе, припрема учионице и распореда сједења, припрема наставничког рачунара и потребног хардвера за извођење часа.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

ПРИПРЕМНИ ДИО ЧАСА (5 минута):

Задужени ученици дијеле „СМРС“ ученичке рачунаре. Ученици се пријављују у еУчионицу и повезују се путем „MythWare“ са наставничким рачунаром. Наставник прати пријаву свих ученика на радној површини свог рачунара (сваки пријављени ученички лап-топ има своју иконицу на наставничком рачунару која након успјешног повезивања промијени боју тј. посвијетли).Помоћи ученицима којима то буде потребно.

ПРВИ КОРАК (5 минута):

Ученици, чланови драмске секције из одјељења , који су припремили драмски текст „Временска прогноза“, изводе сценски приказ, (прилог бр.1).

Након одиграног скеча, са ученицима водити разговор:

Да ли вам се допало извођење наших другара?

Које временске појаве су спрјечавале Луку и Данила да организују утакмицу?

На који начин су покушали да сазнају какво их вријеме очекује?

На који начин би се ти информисао о времену?

Наставник истиче циљ часа и наслов записује на табли.

Данас ћемо разговарати о временским приликама, како оне изгледају и како утичу на живот и рад људи, те о временским прогнозама и њиховом значају.

Временске прилике

13.12.2013.године

ДРУГИ КОРАК (7 минута):

За почетак, организовати игру која се зове „Ланац знања“. Игра се састоји у томе да наставник ученицима подијели двадесет пет картица (за двадесет пет ученика). На картицама су са једне стране написана питања плавом бојом у вези са данашњом лекцијом. Са друге стране картица су црвеном бојом написани одговори које приликом читања питања треба препознати и наглас прочитати

како се ланац не би прекинуо. Ученик који је дао одговор, има право да својим другарима постави питање које се налази на његовој картици. Тако се нижу“ карике у ланцу“. На једној картици не смије стајати питање, а са друге стране његов одговор јер би се у том случају „ланац“ прекинуо. Игру почиње онај ученик који на својој картици има ознаку „сунце“. „Ланац“ се завршава када ученик који је почео игру, добије питање чији се одговор налази на његовој картици.

Питања и одговори за игру „Ланац знања“ су дати у прилогу бр.2.

Игру прате сликовни слајдови на електронској табли које покреће наставник. (прилог бр.3)

ТРЕЋИ КОРАК (10 минута):

Након игре, слиједи групни облик рада. Ученици су подијељени у четири хетерогене групе (три групе по шест ученика и једна група од седам ученика). Ученицима објаснити да ће сада радити у групама али да ће за рјешавање задатака користити лаптопове. Вође група ће одабрати једну од понуђених коверата- апликација које ће представљати име те групе.

КИША

СУНЦЕ

ВЈЕТАР

СНИЈЕГ

Ученицима напоменути да се у ковертама налазе листићи са упутама за рад, а на радној површини ученичких рачунара се налазе фолдери са именима „КИША“, „СУНЦЕ“, „ВЈЕТАР“ и „СНИЈЕГ“. Ученици ће пажљиво прочитати добијени задатак, а у фолдеру своје групе пронаћи потребан материјал и приступити рјешавању задатака који су им дати на рачунару. Током рада, ученици се договарају и помажу једни другима. Вођа групе се припрема за извјештавање. Наставник обилази ученике, прати рад група, даје додатне инструкције уколико је то потребно.

Задаци за рад у групама су дати у прилогу бр.4

ЧЕТВРТИ КОРАК (10 минута):

Представници група извјештавају резултате рада својих група. Користећи опцију „Демонстрација ученика“ из програма „MythWare“, наставник шаље свим ученицима садржај радне површине ученика који извјештава, тако да сви могу пратити и по потреби се укључити својим сугестијама, примједбама, питањима, похвалама и сл.

Похвалити ученике за њихов рад, труд и креативност.

ПЕТИ КОРАК (5 минута):

Слиједи индивидуални тихи рад. Ученицима путем програма наставник шаље тест за провјеру знања и даје упуте како да приступе рјешавању теста. Предвиђено вријеме за рад на задацима је пет минута. Уколико ученици заврше рад на тесту прије предвиђеног времена, своја рјешења могу послати на наставнички рачунар кликом миша на опцију „ПОДНЕСИ“ која се налази на крају теста.

Тест је дат у прилогу бр. 5

Наставник путем програма шаље ученицима аутоматску обраду теста и информацију о њиховом успјеху и евентуалним грешкама.

ШЕСТИ КОРАК (3 минута):

Слиједи евалуација часа. Са ученицима поновити шта су данас учили, да ли им се допао овакав начин рада. Ученике подсјетити да редовно прате временске извјештаје и у своје календаре природе које су раније добили, прецизно уносе податке о временским промјенама. На великом календару природе који стоји окачен поред табле, неко од ученика ће унијети податке о данашњем времену. За унос података о времену и данашњем расположењу су припремљене апликације које се налазе у цепањима календара. Овај календар природе ће остати у учионици као очигледно средство.

Изглед зидног календара је дат у прилогу бр.6

Уколико остане времена до краја часа , ученици ће извести кратки микс пјесама које су учили, а говоре о временским промјенама: „Маглица се пољем повијала“, „Ми идемо преко поља“, „Киша пада“, „Паде сњежак“.

ИЗВОРИ ИНФОРМАЦИЈА

- Образовни центар за демократију и људска права ЦИВИТАС; МДГИФ Програм запошљавања и задржавања младих у БиХ: **Илустрација успјешне интеграције**, Приручник за основне школе
- Група аутора (2012): **Приручник за обуку наставника**, LANACO информационе технологије д.о.о.
- Др Стево Пашалић, мр Слободан Станојловић, мр Перо Спасојевић (2011): **Природа и друштво, уџбеник и Радна свеска природе и друштва за 4. разред основне школе**, Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево
- Наставник разредне наставе Весна Зекановић (2013.) драмски текст „**Временска прогноза**“
- Наставник разредне наставе Весна Зекановић (2013.) „**Загонетке**“
- **Интернет:**

<https://www.google.ba/search?q=wind+photography&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=sYKkUtyfI-HSywPU>

https://www.google.ba/search?q=oluja+slike&espv=210&es_sm=122&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei

<https://www.google.ba/search?q=rain+pictures&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=aoqkUoaUKYTSsbgv4Dg>

https://www.google.ba/search?q=protivgradne+rakete&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=qpGkUufpDondtAaf3oHADg&ved=0CAcQ_AUoAQ&biw=1365&bih=844&dpr=0.75

<https://www.google.ba/search?q=globalno+zagrijavanje&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=nJukUvemLoKNt>

ПРИЛОЗИ

1. Драмски текст „Временска прогноза“
2. Питања и одговори за игру „Ланац знања“
3. Сливовни слајдови уз игру „Ланац знања“
4. Задаци по групама
5. Петоминутна провјера, тест урађен у програму „MythWare“
6. Зидни календар природе

ПРИЛОГ бр.1

Текст: ВРЕМЕНСКА ПРОГНОЗА

ДАНИЛО: Еј, Лука, слушај, имам страشان план за овај викенд!

ЛУКА: Шта? Ма не долази у обзир!

ДАНИЛО: Шта је теби? Јеси ли ти нормалан? Долази нам екипа из Орловаца! Фудбал, тенис, кошарка....

ЛУКА: Ма какви!

ДАНИЛО: Па зашто? Знаш колико дуго смо чекали реванш?

ЛУКА: Бабу пробадају крста!

ДАНИЛО: Какву бабу? Каква крста? Па не зовем ја твоју бабу на утакмицу, него тебе, човјече!

ЛУКА: Ма знам ја то, али бабу пробадају крста и биће невријеме, кад ти кажем! То још није омануло!

ДАНИЛО: Какво невријеме?! На небу нема ни облачка!

ЛУКА: О, само пази! Са запада ће дувати вјетар промјенљивог правца, донијеће наоблаку, затим ће дунути сјеверац, па све по реду...

ДАНИЛО: Их, ти знаш, прво са запада, па са сјевера...

ЛУКА: Тачно је. Кад бабу заболи лијеви кук, то ти је западни вјетар, а кад онако повеже главу, сјеверац ће сигурно...

ДАНИЛО: Па хоће ли онда бити и кише, рођени?

ЛУКА: Чекај,...Баба! Боле ли те зглобови?

БАБА: У , боле синко , отпадају!

ЛУКА: Ето, чуо си, цијели викенд ће бити попраћен пљусковима.

ДАНИЛО : Па добро, ако је тако, играћемо у паузама између пљускова.

ЛУКА: Чекај...Баба! Је ли ти ледено ногама?

БАБА: Уууу, сине, троје приглавака бака обула, а оно, к*о да на прт*ни боса стојим!

ЛУКА: Не може између пљускова! Пљускови ће бити праћени и градом величине мањег ораха.

ДАНИЛО: Ама, човјече, јеси ли ти нормалан?!

ЛУКА: Чекај само да упитам бабу још, зуји ли јој можда у ушима?

ДАНИЛО: Немој, брате, одустајем! Како је кренуло, снијег ће пасти усред љета!

ЛУКА: А не...зујање у ушима предвиђа земљотрес! Бабаааа!

ДАНИЛО: Ћут!!! (затвара Луки уста) Ни ријечи више да нисам чуо!

БАБА: Уф, дјецо моја, је ли то нешто зуји, или је то у мојим ушима? Ух....

Наставник разредне наставе

Весна Зекановић

ПРИЛОГ бр.2

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ ЗА ИГРУ „ЛАНАЦ ЗНАЊА“

- Како вријеме може бити? ВРИЈЕМЕ МОЖЕ БИТИ: СУНЧАНО ИЛИ ОБЛАЧНО, СУВО ИЛИ ВЛАЖНО, ВЈЕТРОВИТО ИЛИ ТИХО.
- Шта је вјетар? ВЈЕТАР ПРЕДСТАВЉА КРЕТАЊЕ ВАЗДУХА.
- Како настаје вјетар? ВЈЕТАР НАСТАЈЕ ТАКО ШТО ТОПЛИ ВАЗДУХ КОЈИ ЈЕ ЛАКШИ, ПОДИЖЕ СЕ ГОРЕ, А ХЛАДНИ ВАЗДУХ ЈЕ ТЕЖИ ПА ОСТАЈЕ ПРИ ЗЕМЉИ.
- Какви вјетрови могу бити? ВЈЕТРОВИ МОГУ БИТИ ЈАЧИ И СЛАБИЈИ.
- Који су то јачи вјетрови? ЈАЧИ ВЈЕТРОВИ СУ: УРАГАН, ТОРНАДО, ОЛУЈА ИТД.
- Шта је олуја? ОЛУЈА ЈЕ ЈАК ВЈЕТАР ПРАЋЕН ПЉУСКОМ, ГРАДОМ И ГРМЉАВИНОМ.
- Шта је сјеверац? СЈЕВЕРАЦ ЈЕ ВРЛО ХЛАДАН ВЈЕТАР КОЈИ ДУВА ЗИМИ.
- Шта је развигорац? РАЗВИГОРАЦ ЈЕ ТОПЛИ ВЈЕТАР КОЈИ ДУВА СА ЈУГА, БРЗО ЗАГРИЈАВА ЗЕМЉУ ПА СВЕ ПОЧИЊЕ ДА РАСТЕ И БУЈА.
- Које су најчешће падавине у нашим крајевима? НАЈЧЕШЋЕ ПАДАВИНЕ У НАШИМ КРАЈЕВИМА СУ КИША И СНИЈЕГ.
- Како настаје суша? СУША НАСТАЈЕ КАДА ДУЖЕ ВРЕМЕНА НЕМА ПАДАВИНА.
- Како се људи бране од суша? ЉУДИ СЕ ОД СУША БРАНЕ НАВОДЊАВАЊЕМ ЗЕМЉИШТА.
- Како се људи боре против поплава? ЉУДИ СЕ ПРОТИВ ПОПЛАВА БОРЕ КОПАЊЕМ КАНАЛА И ОДВОДЊАВАЊЕМ СУВИШНЕ ВОДЕ ИЛИ ПОДИЗАЊЕМ НАСИПА НА ОБАЛАМА РИЈЕКА.
- Како се људи боре против града? ЉУДИ СЕ ПРОТИВ ГРАДА БИРЕ РАЗБИЈАЊЕМ ГРАДОНОСНИХ ОБЛАКА ПРОТИВГРАДНИМ РАКЕТАМА.
- На који начин можемо доћи до тачне временске прогнозе? ДО ТАЧНЕ ВРЕМЕНСКЕ ПРОГНОЗЕ ДОЛАЗИМО ГЛЕДАЊЕМ ТВ, СЛУШАЊЕМ РАДИЈА, ЧИТАЊЕМ НОВИНА ИЛИ ПУТЕМ ИНТЕРНЕТА.
- Како се зову људи који прате временске промјене? ЉУДИ КОЈИ СЕ БАВЕ ПРАЋЕЊЕМ ВРЕМЕНСКИХ ПРОМЈЕНА ЗОВУ СЕ МЕТЕОРОЛОЗИ.
- Како се зову мјеста на којима се прате временске прилике? МЈЕСТА ГДЈЕ СЕ ПРАТЕ ВРЕМЕНСКЕ ПРИЛИКЕ, ЗОВУ СЕ МЕТЕОРОЛОШКЕ СТАНИЦЕ.
- Од чега зависе временске појаве? ВРЕМЕНСКЕ ПОЈАВЕ ЗАВИСЕ ОД ГОДИШЊИХ ДОБА, РЕЉЕФА, БИЉАКА, ВРСТЕ ТЛА, ИТД.
- Када су кише најобилније у нашим крајевима? КИШЕ СУ НАЈОБИЛНИЈЕ У ПРОЉЕЋЕ И У ЈЕСЕН.
- Шта је клима? КЛИМА ЈЕ ПРОСЈЕЧНО СТАЊЕ ВРЕМЕНСКИХ ПОЈАВА НАД НЕКИМ ПОДРУЧЈЕМ КОЈЕ ТРАЈЕ ВИШЕ ОД ДЕСЕТ ГОДИНА.
- Каква је клима на подручју гдје ми живимо? НА ПОДРУЧЈУ ГДЈЕ МИ ЖИВИМО КЛИМА ЈЕ УМЈЕРЕНО-КОНТИНЕНТАЛНА.
- Које су особине умјерено-континенталне климе? ОСОБИНЕ УМЈЕРЕНО-КОНТИНЕНТАЛНЕ КЛИМЕ СУ: ИМА ЧЕТИРИ ГОДИШЊА ДОБА, ЉЕТА СУ ДУГА И ТОПЛА, ЗИМЕ НИСУ ПРЕВИШЕ ХЛАДНЕ.
- Да ли човјек може утицати на промјену климе? ЧОВЈЕК МОЖЕ УТИЦАТИ НА ПРОМЈЕНУ КЛИМЕ СВОЈИМ НЕОДГОВОРНИМ ПОНАШАЊЕМ, ЗАГАЂИВАЊЕМ ВОДЕ, ЗЕМЉЕ И ВАЗДУХА, НЕПЛАНСКОМ СЈЕЧОМ ШУМА, ИСПРОБАВАЊЕМ РАЗНИХ ОРУЖЈА И ОТРОВА, ИТД.

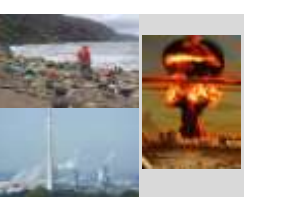
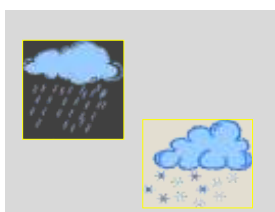
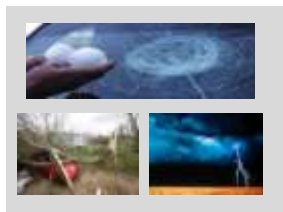
- Да ли постоје неки климатски поремећаји за које је одговоран човјек? У ЦИЈЕЛОМ СВИЈЕТУ ПОСТОЈЕ КЛИМАТСКИ ПОРЕМЕЋАЈИ: НАГЛО ОТАПАЊЕ ЛЕДЕНИХ ПОВРШИНА, ПОРАСТ НИВОА МОРА И ОКЕАНА, РАЗАРАЈУЋИ ВЈЕТРОВИ, ПОПЛАВЕ, СУШЕ...
- Како дјеца могу допријети очувању природе? ДЈЕЦА МОГУ ДОПРИЊЕТИ ОЧУВАЊУ ПРИРОДЕ СВОЈИМ ЛИЧНИМ ПРИМЈЕРОМ И ОДГОВОРНИМ ПОНАШАЊЕМ ПРЕМА ПРИРОДИ.
- Како се зову људи који се баве проблемима заштите и очувања природе? ЉУДИ КОЈИ СЕ БАВЕ ЧУВАЊЕМ И ЗАШТИТОМ ПРИРОДЕ СЕ ЗОВУ ЕКОЛОЗИ.

ПРИЛОГ БР.3

Сликовни слајдови који прате игру „Ланац знања“ (презентација)

ПРИЛОГ БР.3

Сликовни слајдови који прате игру „Ланац знања“

ПРИЛОГ БР.4

ЗАДАЦИ ПО ГРУПАМА

Садржај листића са упутама за ученике:

ГРУПА „КИША“

Дат вам је списак градова РС и у загради временске прилике:

Приједор (кишовито)

Бања Лука (кишовито)

Добој (киша са грмљавином)

Бијељина (облачно)

Зворник (снијег)

Сарајево (снијег)

Требиње (сунчано)

Ваш задатак је да направите временску карту Републике Српске и у програму PowerPoint. Потребне сличице као и нијема карта БиХ се налазе у фолдеру под именом „КИША“ на радној површини твог рачунара.

Напомена за наставника: У фолдеру групе „КИША“ се налазе сличице:

ГРУПА „СУНЦЕ“

Садржај листића са упутама за ученика:

1. Добио си картицу са својом загонетком. Пажљиво је прочитај и одгонетни, а затим њено рјешење илуструј у програму Paint (Бојанка).

ЈА САМ ЈАСТУК, МЕКИ, БИЈЕЛИ,
ГЛЕДАМ С НЕБА У СВИЈЕТ ЦИЈЕЛИ,
С ВЈЕТРОВИМА ИГРАМ ЈУРКЕ,
А СА СУНЦЕМ ВОЛИМ ЖМУРКЕ. (.....)

2. Добио си картицу са својом загонетком. Пажљиво је прочитај и одгонетни, а затим њено рјешење илуструј у програму Paint (Бојанка).

У ЦИК ЗОРЕ УСТАЈЕМ,
СВЕМУ СВИЈЕТУ СВЈЕТЛОСТ ДАЈЕМ
ТОПЛИМ ЗРАЦИМА МИЛУЈЕМ,
КРОЗ ПРОЗОР ТИ ПРОВИРУЈЕМ. (.....)

3. Добио си картицу са својом загонетком. Пажљиво је прочитај и одгонетни, а затим њено рјешење илуструј у програму Paint (Бојанка).

КАДА ПАДАМ, ТРАВА РАСТЕ,
КАДА ПЉУШТИМ, ЛЕТЕ ЛАСТЕ,
КАД РОМИЊАМ, ДИЈЕТЕ СПАВА,
КАД МЕ НЕМА, СУША ПРАВА. (.....)

4. Добио си картицу са својом загонетком. Пажљиво је прочитај и одгонетни, а затим њено рјешење илуструј у програму Paint (Бојанка).

ЛЕТИМ СВИЈЕТОМ, ДАХА НЕМАМ,
НЕСТАШЛУКЕ НОВЕ СПРЕМАМ,
СВАКИ ЛУСТИЋ ВОЛИМ ТАЋИ,
ОД ГРАНЕ ГА ДАЉЕ МАЋИ. (.....)

5. Добио си картицу са својом загонетком. Пажљиво је прочитај и одгонетни, а затим њено рјешење илуструј у програму Paint (Бојанка).

ОД ИГЛИЦА ТИЈЕЛО МОЈЕ,
ДЈЕЧАЦИ СЕ ТОГ НЕ БОЈЕ,
СКУПЉАЈУ МЕ У ЛОПТИЦЕ,
ПА ГАЂАЈУ ДЈЕВОЈЧИЦЕ. (.....)

6. Добио си картицу са својом загонетком. Пажљиво је прочитај и одгонетни, а затим њено рјешење илуструј у програму Paint (Бојанка).

ГРМИМ, ТУТЊИМ, НЕБОМ ШАРАМ,
ОД СИЛИНЕ ОБЛАК ПАРАМ,
НЕБОМ БАЦАМ СТРИЈЕЛЕ СВОЈЕ,
А МЕНЕ СЕ ДЈЕЦА БОЈЕ. (.....)

ГРУПА „ВЈЕТАР“

Садржај листића са упутама за ученика:

На радној површини твог рачунара се налази фолдер који носи име твоје групе „ВЈЕТАР“. Отвори фолдер и у њему ћеш пронаћи свој задатак.

Садржај радног задатка на рачунару:

ВРЕМЕНСКА ПРОГНОЗА ИЛИ ИЗВЈЕШТАЈ О ВРЕМЕНУ

ВП или И

Пажљиво прочитај дате реченице па поред сваке напиши великим почетним словима: ВП (значи: временска прогноза, будућност) или И (значи: извјештај о времену, прошлост):

1. Зима ће бити хладна, пуна снијега
2. Температура неће прелазити 5 ° С.
3. Био је сунчан дан.
4. У јутарњим часовима ће бити пљускова.
5. Дувао је сјеверни вјетар.
6. Ваздушни притисак је био веома висок.
7. До краја дана ће наступити разведравање.
8. Јесен ће бити веома кишовита.

Одговори:

Шта сазнајемо из извјештаја о времену?

Шта сазнајемо из временске прогнозе?

ГРУПА „СНИЈЕГ“

Садржај листића са упутама за ученика:

На радној површини твог рачунара се налази фолдер под именом „СНИЈЕГ“. Кликни на њега и отвориће ти се документ са задатком.

Садржај радног задатка на рачунару:

„ПЛАН РАДА ЗА ИДУЋУ СЕДМИЦУ“

У једној малој сеоској школи ученици су са својом учитељицом направили списак послова које треба завршити идуће седмице, а то су:

1. СРЕДИТИ ПАНОВЕ У УЧИОНИЦАМА;
2. ПОГРАБИТИ ЛИШЋЕ ИЗ ШКОЛСКОГ ДВОРИШТА;
3. ОРГАНИЗОВАТИ УТАКМИЦУ У ФУДБАЛУ;

4. СЛОЖИТИ КЊИГЕ У ШКОЛСКУ БИБЛИОТЕКУ;
5. ДОВЕСТИ ДРВА И УНИЈЕТИ ИХ У ШУПУ.

Погледајте распоред дана и временску прогнозу па направите план рада тако што ћете у празна поља у колони „ПОСЛОВИ“ написати редни број активности коју предлагете за тај дан:

ДАН	ВРЕМЕНСКЕ ПРИЛИКЕ	ПОСЛОВИ
Понедељак		
Уторак		
Сриједа		
Четвртак		
Петак		

Наброј разлоге због чега је важно знати временску прогнозу!

-
-
-

ПРИЛОГ БР.5

ТЕСТ је урађен у програму „MythWare“

ОЗНАЧИ ТАЧАН ОДГОВОР:

1. Шта је вријеме?

- Вријеме је стање ваздуха у тренутку осматрања.
- Вријеме је елементарна непогода.
- Вријеме је када пратимо временску прогнозу.

2. Како се зове вјетар који дува са југа?

- Олуја.
- Развигорац.
- Сјеверац.

3. Шта убрајамо у елементарне непогоде?

- Кишу, снијег и грмљавину.
- Облаке, сунце и муњу.
- Поплаву, сушу и лед (град).

4. Како се штитимо од поплаве?

- Изградњом насипа на обалама ријека, копањем канала и одвођењем воде.
- Наводњавањем.
- Гађањем облака противградним ракетама.

5. Како долази до кретања ваздуха?

- Топли и хладни ваздух иду у висину.
- Топли ваздух иде у висину, а хладни остаје при земљи.
- Хладни ваздух иде у висину, а топли остаје при земљи.

ПРИЛОГ бр. 6

КАЛЕНДАР ПРИРОДЕ			
ДАН, ДАТУМ	ВРЕМЕНСКЕ ПОЈАВЕ	ТЕМПЕРА- ТУРА	РАСПОЛОЖЕЊЕ

